ఎమర్జెన్సీ

"సుందరవిలాస్ భోజన కాఫీ హోటల్ ప్రొప్రయిటరు గారికి మద్రిపాడు వాస్తవ్యుడు డొక్కా జోగిరాజు వ్రాసుకున్నజాబు—

పూరా. పేరూ చూచి—'వీడెవడబ్బా?' అని మీరు ఆశ్చర్యపడే అవకాశం లేకపోలేదు. ఎవడో అపరిచితుడు ఇలా చొరవగా ఒక జాబు రాసి పడేసినందుకు మీకు ఆగ్రహం గూడా కలగొచ్చు. మీకూ. నాకూ ఉన్న సంబంధాన్ని గురించి తెలుపుకోడానికి ముందు మీకు నేనొక చిన్న పిట్ట కథ మనవి చేసుకోవాలి. మునుపటి కొక అజ్ఞాతవ్యక్తి ఒక ఇంట్లో ప్రవేశించి పది పదిహేను రోజులవరకు అక్కడే తిష్ఠ వేసి, సుష్ఠుగా ఆతిథ్యం స్వీకరించాడట. భర్త వైపు చుట్టమేమోనని భార్య అనుకున్నారట. చివరకు భార్యా భర్త లిద్దరూ కూడబలుక్కొని 'అయ్యా! తమ రెవరో తెలుసుకోవాలని వుంది' అని విజ్ఞాపన చేసుకున్నారట. అప్పుడా అతిథిసత్తముడు చిరునవ్వు నవ్వి 'అబ్బే. దానికేముంది లెండి! మా ఇంటి పెరట్లో ఒక రేగు చెట్టుంది. మీ ఇంటి పెరట్లోనూ ఒక రేగు చెట్టుంది. అదే మనకున్న సంబంధం' అని చెప్పి, తన దారిని తానుచక్కాపోయాడట. చెప్పొచ్చిందేమంటే మీతో నాకున్న సంబంధం ఏవిధంగా చూసినా ఆ బాదరాయణ సంబంధంకన్నా తక్కువదిగాదు. ఎలాగంటారా? పరబ్రహ్మ

స్వరూపమైన అన్నానికి ఒకవైపున మీరు, ఇంకొకివైపున నేను. ఆహార
పదార్థాలకు వినియోగదారుల్ని సంపాదించడం మీ సమస్య. సదరు ఆహారాన్ని
సంపాదించడమే నా సమస్య.

మానవుణ్ణి పుట్టింది మొదలు వెన్నంటి ఉందేది ఏదని ప్రశ్నిస్తే వేదాం
తులు 'మృత్యువు' అని చెబుతారు అయితే, మృత్యువనేది జన్మకల్లా శివరాత్రి
ఒక ప్రాణికి ఎప్పుడో ఒకసారి మాత్రమే ఎదురవుతుంది. దాన్ని గురించి అష్టే
చింతించవలసిన అవసరంలేదవి నా నమ్మకం. మనిషినీడలా అంటిపెట్టుకుని
ఉందేది 'ఆకలి' అంటే అది ఎంతైనా సత్యసమ్మతం. భగవంతుడి లీలలు
అనంతం అంటారు. అట్లాగే ఆకలి లీలలున్నా అనేకం. కొందరి విష
యంలో ఆకలి ఒక వూహ. అనుభవం కాదు. ఇంకా మాట్లాడితే ఆకలి కాక
పోవడమే వాళ్ళకు ప్రబల సమస్య. మరి కొందరు ఎప్పటి కప్పుడు ఆకలికి
పరితృప్తి చేకూర్చగలరు. వాళ్ళ దగ్గర అది కర్ర చూపించగానే పారిపోయే
పిల్లిలా మసలు కుంటుంది. అక్కడ దానిపప్పులుడకవు. మరి కొందరికి సం
బంధించినంతవరకు వాళ్ళ రెక్కకూ, డొక్కకూ తీరని లంకె. రెక్కలాడని పరి
స్థితి ఏర్పడితే వాళ్ళ బ్రతుకు కుక్కలకన్నా హీనం. వాళ్ళ పాలిటికి ఆకలి సాక్షా
త్తుగా పెద్దపులి. కళ్ళెర్రచేస్తుంది. భయంకరంగా గాండ్రిస్తుంది. 'గావు' ఇవ్వక
పోతే మింగేస్తానంటూ నోరు తెరుస్తుంది. ఈ ఆకలి పులితో సహజీవనం చేస్తూ.
పూట పూటా ఒక గండంగా కాలంగడిపే దిక్కూ మొక్కూ లేని వాళ్ళు వేనకు
వేలు. వాళ్ళు జనాభా లెక్కల్లో తమకు చోటు లేకపోయినా విచారించరు. వోటు
హక్కు లేకపోయినా కుమిలిపోరు. దేశప్రగతిని గురించి ప్రశ్నించనే ప్రశ్నించరు.
ఆకలైతే పట్టెడన్నం మాత్రం ఆశిస్తారు. ఈవర్గీకరణలో నేను దేనికి చెంది ఉం
టానన్న సందేహం ఈపాటికి మీలో పొడసూపి ఉండవచ్చు. మొదటి రెండు తర
గతుల్లో చేరడం గురించి కలగనడానికైనా నా స్థితిగతులు నన్ను అనుమతించవు.
అలాగని అచ్చంగా చివరి విభాగానికి చెందిన వాడిననీ చెప్పుకోలేను చివరి కాట
గిరిలో నాది కొంచం పై గ్రేడు.

నిజంగా ఆకలితో ఉండి గావచ్చు. భోజన వేళయిందిగదా—ఏదైనా తినక
తప్పుతుందా అన్న యాంత్రికమైన అలవాటువల్ల గావచ్చు. కేవలం జిహ్వాలోలు
సత్వంవల్ల గూడా గావచ్చు—ఏ కారణంవల్లనై తేనేం—మీహోటలు ఎప్పుడూ

జనంతో కిటకిటలాడి పోతూ ఉండాలని మీరాశిస్తారు. వాళ్ళను దృష్టిలో ఉం కుని మీరు కావలిస్తే 'ఆకలి ఆరోగ్య లక్షణం. రండి. విచ్చేయండి. స్వాగతం సుస్వాగతం ! !' అంటూ బోర్డు రాయించి మీ హోటలు ఎదుట పెట్టించ గలరు. కానీ, ఆకలి మాత్రమే ఉండి, దానికి సంతృప్తి చేకూర్చే స్తోమత ఏమాత్రంలేని 'అభాగ్యుల్ని గురించి నేను చెబుతున్నాను. వాళ్ళు మీ హోటలు లోపల ఉండరు. ద్వారందాటి లోపలికి రారు. సుష్టుగా తిని, త్రేన్చుతూ ఈవలి కొచ్చే కష్టమర్ల కెదురుగా రోడ్డుపైన నిలబడి ఉంటారు. గడచిన శుక్రవారం సాయంకాలం నాలుగు గంటల ప్రాంతంలో నేను గూడా వాళ్ళలో ఒకణ్ణిగా ఒకటి రెండు నిమిషాలపాటు మీ హోటలుముంగిట నిలబడ్డాను. అయితే నేనెప్పుడు వాళ్ళుచెయ్యని, చెయ్యలేని పని ఒకటి చేశాను. నే నా పని గనుక చేయకపోయి వుంటే ఇప్పుడీ జాబు రాయాల్సిన అవసరం నాకు గానీ దీన్ని చదవాల్సిన ఆవశ్యకత మీకు గానీ కలిగి వుండేవిగావు.

అసలేం జరిగిందంటే—మొదటినుంచీ మనవిచేస్తాను — అవధరించండి.

నేను మర్రిపాడునుంచీ బయల్దేరింది గురువారం ఉదయాత్పూర్వం అయిదు గంటలకు. బయల్దేరిన వేళావిశేషం గురించి నేనాలోచించలేదు. ప్రతి నెలా చేసే ప్రయాణమే. ట్రెజరీలో బిల్లు పాసుకావడం. కొంచెం ముందో వెనుకో అదెలాగూ అవుతుంది. ఆ మాత్రానికి పంచాంగపరామర్శ ఒకటా !

''ఏమండీ! రాత్రి గూడా, సరిగ్గా భోజనంలేదు. జేబులో డబ్బులు గూడా అంతంతమాత్రంగానే ఉన్నాయి. మీరసలేఆకలికి తట్టుకోలేరు....' అంటూ మా ఆవిడ కొంతదూరం నన్ను వెన్నంటీ వచ్చింది.

ఆవిడ చెప్పినవల్లా మూడు వాక్యాలే. కానీ వాటిని విస్తరించి పురాణాలుగా చెప్పొచ్చు. అయితే అందులో ఆనందం కలిగించేదేమీ ఉండదు. చూసి చూసి దుఃఖాన్ని ఎవరు కొనుక్కుంటారు. ? మీ రీ ఉత్తరాన్ని మధ్యలోనే చించి బుట్టదాఖలు చేస్తారేమోనన్న భయం నాకుంది. అందువల్ల నా ఈ బాధల నన్నింటినీ త్రవ్వి మీముందు రాసిగా పోయడం నా కిష్టంలేదు. ప్రస్తుతానికవసరమైనంతవరకే వెల్లడిస్తాను. పూర్వాశ్రమంలో నేను ఒక చిన్న బడిపంతుల్ని. ఉద్యోగంనుంచి విరమణ పొంది రెండేళ్ళయింది. ఉద్యోగం చేస్తున్నవాళ్ళకు, ఉద్యోగం చేసి రిటయిరైనవాళ్ళకు, ఉద్యోగం చేస్తూ మరణించిన వాళ్ళ కుటుం

బాలకు గవ`ర్నమెంటు తనకు వీలైనంతలో డబ్బులు ముట్టజెపుతుంది. నా
వంతుకు నాకూ వంద రూపాయల పించన్ చేతికొస్తుంది. ఇంట్లో ఉన్న జీవాలం
నేనూ, మా ఆవిడ యిద్దరమే నాలుగ్గోడలమధ్య తల దాచుకుంటూ, ముప్పూటలా
తిన్న శాస్త్రం చెల్లిస్తూ. మేము గుట్టుచప్పుడుగా బ్రతకగలుగుతున్నామంటే
ఇదంతా ఆ వంద రూపాయల చలవే; అదనంగా ఖర్చులు తగిలితేతప్ప నేను వీధి
నబడే పరిస్థితులు లేవని ఒప్పుకుంటాను. కానీ ఎంత జాగ్రత్తగా మసలు
కున్నా అప్పుడప్పుడూ ప్రమాదాలు తప్పడం లేదు. ఫామిలీ ప్లానింగు మీద ఇంతగా
ఒత్తిడిలేని రోజుల్లో నేను ముగ్గురాడబిడ్డలకు తండ్రినయ్యాను. ఎక్కడో
దూరంగా వాళ్ళ కాపురాలు వాళ్ళు చేసుకుంటున్నారనుకోండి! అయినా,
ఆడపడుచులు చుట్టపు చూపుగా వచ్చి పుట్టింట్లో కొద్ది రోజులుండడం ఒక
నేరంగా ఏ శిక్షాస్మృతీ చెప్పడం లేదు. నేనూ అలా అనుకోలేదు. గడచిన
నెల మా ఇంట్లో జరిగిందదే. మా చిన్నమ్మాయి ఇద్దరు బిడ్డలతోబాటు
గావచ్చి పది రోజు లుండిపోయింది. ఆమెకు మృష్టాన్నాలు వండి పెట్టలేదు.
రొక్క రోజనాలు మూట గట్ట లేదు. మేము తినే భోజనమే వాళ్ళకూ కొం
చెం పెట్టాము. లేదంటే రాక రాక వచ్చిందిగదా అని ఒక చీరా, జాకెట్టూ పెట్టు
కోవలసి వచ్చింది. ఇంతే సంగతులు. ఈ లోటు బడ్జెట్టులో నుంచీ బయట
పడడం మా చిన్న కుటుంబం పాలిటికి బ్రహ్మప్రళయమై పోయింది. కుండలో
బియ్యం ఖాళీ. జేబులో డబ్బులు ఖాళీ. బదులూ,సదులూ చేస్తూ మా ఆవిడ
ఎలాగో రోజులు నెడుతూ వచ్చింది. మొదటి తేదీకంతా పట్నంలో వాలవల
సిందే ! కానీ నెలలో మొదటి మూడు రోజులు రెగులర్ బిల్లులు మాత్రం
పాసు చేయటం మా ట్రెజరీ వాళ్ళ నియమం. పించెన్‌దార్లకు నాలుగు,
అయిదు తేదీలు కేటాయించారు. ఇన్ని రోజులే గడిచాయి, ఇంకొక మూడు
రోజులు ప్రాణాలు ఉగ్గబట్టలేక పోతామా ? సరే. ఆ మూడు రోజులూ గడి
చాయి. నాలుగో తేది ఉదయమే టవునుకు ప్రయాణం పెట్టుకున్నాను.

నేను రోడ్డుపైకి వచ్చేసరికి కొద్ది నిమిషాల క్రితమే మొదటి బస్సు వెళ్ళి
నట్టు తెలిసింది. రెండో బస్సు రాకను గురించి ఎవరికీ సరైన అవగాహన ఉన్న
ట్టులేదు.. అది ప్రయాణీకులఅదృష్ట దురదృష్టాలపైన ఆధారపడి ఉంటుం
దన్నారు. ఏడు గంటలకే బస్సు దొరికింది. గనుక అప్పటివరకూ నా అదృష్టం
బాగున్నట్టే లెక్క.

బస్ స్టాండులో దిగేటప్పటికి నా జేబులో కొన్ని చిల్లర డబ్బులుమాత్రం మిగిలాయి. లెక్కపెట్టలేదుగానీ, ఒక రూపాయిదాకా ఉండొచ్చు. టవునులో అడుగుపెట్టేటప్పటికి అంతకుమించి నా దగ్గర మిగలకపోవడం మామూలే! పరవాలేదు. బిల్లు పాసుకాగానే హోటలుకు వెళ్ళి భోజనం చెయ్యొచ్చు. ఒక పూట భోజనానికి మూడు రూపాయలు పెట్టడం నాబోటివాడికి తలకు మించిన వైభోగమే! కానీ తప్పనిసరి. నెలకంతా కలిసి ఒక పూట అయినా సాంగో పాంగంగా భోజనం చేసినట్టుంటుంది. అదయినా ఎంతటి వరం!

బస్‌స్టాండునుంచీ ట్రెజరీకి వెళ్ళేవాళ్ళు రిక్షాలో, ఆటోలో, బస్సులో చూసుకుంటారు. నేనుమాత్రం నా పరిమితిని గుర్తులో పెట్టుకొని ఎప్పుడూ నడిచే వెళతాను. పదిన్నరకు వెళ్ళినా చాలు — ఆఫీసులన్నీ మేలుకోవడం అప్పుడే మరి.

పదకొండుకు దరిదాపుల్లో ఆఫీసు ప్రాంగణంలో అడుగు పెట్టి ఉంటాను. అప్పటికిక్కడ కార్యాలయాలేవీ నిద్రమేల్కొన్న సూచనలు లేవు. ఈపాటికి వసారాలోను, చింతచెట్ల నీడల్లోనూ జనం క్రిక్కిరిసి ఉండవలసింది. పలచగానైనా జన సంచారం లేకపోతే ఏమనుకోవాలి? మూసిన కనురెప్పల్లా కిటికీలన్నీ బందు. ముఖద్వారం తాలూకు రెక్కతలుపుల్లో ఒక్కటిమాత్రం తెరచి ఉంది. వసారా వెంట అటూ ఇటూ నాలుగైదుసార్లు తిరిగి చూచాను. ఇక నడిచే వోపిక లేక చింతచెట్టు బోదెచుట్టూ కట్టిపెట్టిన రచ్చపైన చతికిలపడ్డాను.

భగవంతుడా! ఏ కారణంవల్లనైనా ఈరోజు ఆఫీసుకు సెలవైతే నా గతేం కావాలి?

ఎవరినైనా అడిగి ఉండొచ్చు. తీరా అడిగితే నా అనుమానం కాస్తా నిజమై కూచుంటుందేమో?

తెరచివున్న తలుపునుగూడా మూసి తాళం బిగించిన తర్వాత బంట్రోతు ఒకతను తిరిగి వెళుతూ వెళుతూ నావైపు ఎగాదిగా చూశాడు.

"ఏమండీ! ఈరోజు ...." అప్రయత్నంగా నా పెదవి విడివడింది.

"ఏమయ్యా ఆఫీసుకొచ్చావా ఏమిటి? మంచి ఎర్రిబాగులోడివే! ఈరోజు అంబేద్కర్ జయంతయ్యా, బాబూ! హాలిడే...."

అనుకున్నంతా అయింది. గాలి తీసేసిన బెలూనులా చింతచెట్టు బోదెకు చేరగిలబడి కూర్చుండిపోయాను. ఏం చేయాలి, ఎక్కడికి వెళ్ళాలి అన్నది తక్షణ సమస్య. ఈ నీడపట్టుకూడా వదిలిపెడితే, టవునులో ఈ మాత్రం ఆశ్రయం దొరకడంకూడా దుర్లభమే!

చుట్టూరా ఎండ చురచురలాడిపోతూ ఉంది.

చింతచెట్టు కొమ్మల్లో రెండు ఉడతలు కిచకిచలాడుకుంటూ చింతకాయల కోసం కాబోలు తిరుగుతున్నాయి. ఇటుకరాళ్ళ కుప్పలోనుంచీ ఈవలికి వచ్చిన తొండ ఒకటి ఏదైనా ఒక పురుగును కబళించాలని చూస్తోంది. ప్రహరీ గోడ దాపున రెండు కుక్కలు దేనికోసమో కొట్లాడుకుంటున్నాయి. వీధిలో ఒక బిచ్చగాడు హృదయవిదారకంగా 'అమ్మా, అమ్మా' అని అరుస్తున్నాడు. ప్రాణి లోకమంతా ఆకలి చల్లార్చుకునే మహాయజ్ఞంలోనే నిమగ్నమైనట్టుంది.

జేబులో ఉన్న డబ్బుతీసి చూసుకున్నాను. రూపాయికన్నా పదిపైసలు ఎక్కువగానే ఉన్నట్టు తేలింది. సరిగ్గా ఇంక ఇరవైనాలుగు గంటలు గడిస్తేగానీ నేను తిండి ముఖం చూడడం జరగదు. ఈ ఇరవై నాలుగు గంటలకుగాను ఈ నూటపది పైసలే ఆధారం. తక్కువ డబ్బుతో ఎక్కువ ఆహారం సంపాదించే పథకంకోసం నా బుర్ర నిర్విరామంగా పనిచేస్తోంది. వేరుశనగకాయలు.... అరటిపళ్ళు.... బన్‌రొట్టె. అబ్బే, వాటికంటే శనగపప్పే నయం. గుప్పెడు గుప్పెడు పప్పు తిని, మిగిలిన కడుపుకు నీళ్ళు పట్టిస్తూ ఉండొచ్చు.

పొద్దు వాటారిన తరువాత లేచి వెళ్ళి దగ్గరగా ఉన్న కొట్లో అర పడి శనగపప్పు పొట్లం కట్టించుకున్నాను. తిరిగి వచ్చి పంపుదగ్గర ముఖం కడుక్కొని ముందుగా కొన్ని నీళ్ళు పట్టించాను. చింతచెట్టు కింద యథాస్థానాన్ని ఆక్రమించి ఒక్కొక్కటిగా పప్పు నోట్లో వేసుకుంటూ భోజనం చేయడానికి ఉపక్రమించాను. ఇప్పుడొక అర తవ్వ. రాత్రి భోజనం కింద ఒక తవ్వ. రేపటి ఉదయం ఉపాహారానికి మిగిలిన అర తవ్వ. ముఖ్య గమనిక: స్టాకు తొందరగా తరిగిపోకుండా ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.

ఆరోజు రాత్రి నాకు కలిగిన ఆలోచనల నన్నింటినీ ఏకరువుపెడుతూ మీ వోపికకు పరీక్ష పెట్టలేను కానీ, సంగ్రహంగానైనా చెప్పాలి. ఆ రాత్రివేళ

నాకు అకాశంలో వెలిగే చుక్కలు తినడానికి పనికిరాని నిప్పుకణికల్లా కనిపించాయి. చంద్రబింబం శూన్యంగా పొయ్యిమీద కాగుతున్న పెనములా కనిపించింది. వెన్నెల వేడి సెగలా తోచింది. చెట్లు నోరు తెరిచి మింగేయడానికి వచ్చే ఆకొన్న భూతాల్లా భయపెట్టాయి. ఈ దృశ్యాలేవీ చూడలేక కళ్ళు మూసుకుంటే లోపలి కళ్ళకు పట్టెడు పచ్చడి మెతుకులే కనిపిస్తూ వచ్చాయి.

ఎట్లాగో తెల్లవారింది.

పంపుదగ్గర దంతధావనం గావించి, ముఖప్రక్షాళనం ముగించి, పొట్లంలో ఉన్న శనగపప్పుకూడా ఖాళీచేశాను. తావు మార్చితే మంచిదేమోనని వసారాలోకి వెళ్ళి బెంచీ పైన కూచున్నాను.

క్రితం రోజు చల్లటి వార్త చెప్పి పోయిన బంట్రోతు తొమ్మిది గంటల కల్లా వచ్చేశాడు. అతడింకా తాళం తీస్తూ ఉండగానే, ఒకావిడ చీపురు చేత పట్టుకొని మెట్లపైన ప్రత్యక్షమైపోయింది.

'అదేంటయ్యోవ్ః నువు నిక్కుతూ నీల్గుతూ తొమ్మిది గంటలకొస్తే నే నీ లంకంత ఆఫీసు ఎప్పుడూడవాలని?' ఆవిడ సాగదీసింది.

'పరవాలేదులే, సుబ్బులమ్మాః నిదానంగానే వూడువు. ఈ రోజుకూడా ఆఫీసుండడం అనుమానమేలే.'

నా గుండెలో రాయి పడింది.

అబ్బే, ఉండదుండదు. ఈ రోజుకూడా సెలవా? ఏం మాటః నా చెవులే నన్ను మోసగించి ఉండాలి.

'బాగానే ఉందిలే సంబడం. ఈ రోజెందుకనట సెలవు?' నా గుండెలో ప్రశ్నే సుబ్బులమ్మ నోటిగుండా ప్రతిధ్వనించింది.

'ఎవురో పెద్దాయన కళ్ళుమూశాడటలే, సుబ్బులమ్మాః స్కూళ్ళకూ, ఆఫీసులకూ సెలవిస్తున్నట్టు ఉదయం వార్తల్లో సెప్పినారంట.'

అంతే. పక్కకు వాలి అట్లాగే నేను బెంచీ చెక్కపైకి సోలిపోయాను.

దయదలిచి నాకు అన్నం పెట్టగలిగిన పరిచితులెవరూ పట్నంలో లేరు. పరిస్థితులు వివరించి ప్రాధేయపడడానికి అభిమానం ఒప్పుకోదు. ఇంకొక

రోజంతా వట్టి మంచినీళ్ళతో ప్రాణాలు నిలుపుకోవడం సాధ్యం కాదు. ఏం చేయాలి? ఏం కావాలి?

మూసిన ఇంట్లో ముంతపొగ బెట్టినట్టుగా కడుపులో ఆకలి ఆవిరులు గక్కుతూంది.

పేగులు గీ పెడుతున్నాయి.

నీరసంవల్ల ఉండి ఉండీ ఒళ్ళంతటా చెమటలు పోస్తున్నాయి.

ఏ దైవికమైన కారణంవల్లనైనా ఆఫీసు పనిచేస్తుందేమో నన్న ఆశ క్రమ క్రమంగా అడుగంటింది.

మానవుడు మానసికంగా క్రుంగిపోవడానికి, జీవితం పట్ల విరక్తిని పొందడానికి ఎంతో వ్యవధి అక్కర్లేదని ఇప్పుడు నేను స్వానుభవంద్వారా చెప్పగలను. మధ్యాహ్నం మూడు గంటలయ్యేటప్పటికి ఇంచుమించుగా ఉన్మాదావస్థ నన్నావహించింది. కష్టాలే భోంచేస్తూ, యాతనలే నంజుకుంటూ, ఇబ్బందుల బరువు కింద నలిగిపోతూ, ఛీ ఛీ, ఏం బతుకిది? బతికితే ఏ కొరతలేకుండా నిశ్చింతగా, నిత్యానందంగా బతకాలి. అలా బతకడానికి వీల్లేనప్పుడు చిరిగి మాసిన బట్టను అవతలకి గిరవాటు పెట్టినట్టుగా ఈ బతుకునుంచి తప్పుకోవాలి. తెంపు ఒకటి ఉండాలేకానీ, అందుకు పట్టేదంతా ఎంతసేపు? ఒక క్షణం చాలు.

ఏదైనా అఘాయిత్యం చేయాలన్న నిర్ణయం నన్ను రోడ్డుపైకి నెట్టుకొచ్చింది. కళ్ళు మూసుకుని రోడ్డు కడ్డదిడ్డంగా నడిచాను. ఏ బస్సయినా దయతలుస్తుందేమోనని ఆశించాను. కార్ల కడ్డంగా పరుగుదీసి చూశాను. ఏ ఆటో అయినా అక్కరకు పనికొస్తుందేమోనని ప్రయత్నించాను. చివరికీ రోడ్డు వాహనాలను నమ్ముకుని లాభంలేదనుకున్నాను. రైలు చక్రాలయితే బెస్టు ...

సరిగ్గా ఆ సమయంలో ముకుపుటాలకు సంతర్పణగా, నోట చెవులూరేటట్టుగా వో కమ్మని వాసన వచ్చి ఒక్కపెట్టున నన్ను చుట్టుముట్టేసింది. తల పైకెత్తి చూశాను. 'అయ్యా, అమ్మా, బాబూ' అని చేతులు చాపుతున్న బిచ్చగాళ్ళతోబాటుగా అప్పుడు నేను మీ హోటలు ఎదుట నిలబడి ఉన్నాను.

అంతవరకు నేను నా బుద్ధి, నా మనస్సు, నా శరీరం — అన్నీ నా చెప్పుచేతల్లోనే ఉన్నాయనుకున్నాను. ఒకటే క్షణంలో అవన్నీ కలిసి తిరుగుబాటు ప్రకటించేశాయి. మరుక్షణంలో నేను హోటల్లోకి దూసుకొచ్చేశాను....

సాయంకాలపు ఉపాహారాలందిస్తున్న సందడిలో వో అబ్బాయి, 'ఏం కావాలి?' అంటూ దగ్గరికి వచ్చేశాడు. నేను గ్రుక్కిళ్ళు మ్రింగుతూ ఉండగానే పెద్ద పట్టిక ఒకటి ఒప్పజెప్పాడు. అందులోనుంచీ పలానాది కావాలా అని మళ్ళీ అతడే అడిగాడు. మవునమే అంగీకారంగా భావించి దాన్ని తెచ్చి పెట్టేశాడు. ఆ తరవాత ఇంకొకటి. అలాగే మరొకటి. దోసె.... పూతాప్పం.... రవా యిడ్లీ.... గిరి దాటనే కూడదు. ఒకసారి దాటిన తర్వాత ఇంక వెనుకా ముందూ చూచేదేముంది? నిండా మునిగితే చలే ఉండదుగదా! పూరీ, పెసరట్టు, కాఫీ....

నా వాలకం కాస్తా అయోమయంగానే కనిపించి ఉండాలి. బిల్లు తీసుకొచ్చి నా చేత బెట్టిన తర్వాతకూడా, హోటలు కుర్రాడు నన్ను ఒక కంట కని పెట్టి ఉండడం నేను గమనించాను.

పరగడుపున ఉపాహారాలు తిన్నందువల్లనేమో, లేచి నిల్చునేసరికి మత్తు పదార్థాలు సేవించినట్టుగా నేను తూలిపోతున్నాను. ఎలాగో నన్ను నేను నిలవరించుకుంటూ ముఖద్వారందాకా వచ్చేశాను.

ఇప్పుడిక గుమ్మం దాటితే జరగబోయే రభసేమిటో నాకు తెలును.

అప్పటికప్పుడు నేను రభసనుగానీ, రగడనుగాని ఎదుర్కొనే స్థితిలోలేను.

అటూ ఇటూ చూసి మీ బల్లకెదురుగా ఉన్న సోఫాలో కూలబడిపోయాను.

మీరు నా వైపు నిఘా పెట్టి చూస్తున్నారని నేను గమనించకపోలేదు.

అగ్నిపర్వతం పైన కూర్చున్నానని తెలుసు. అది ప్రేలబోతున్నదనీ తెలుసు. అంతవరకు చెక్కుచెదరకుండా ఉండాలన్నది నా ప్రయత్నం.

కళ్ళు మూతలు పడ్డాయి. స్మారకంగూడా తప్పినట్టుంది. అలా ఎంత సేపు గడిచిందో తెలియదు.

మళ్ళీ కళ్ళు తెరిచేసరికి మీరు భుజంపైన చెయ్యివేసి వూపిపారేస్తున్నారు. 'ఇదిగో, ఏమయ్యా నిన్నే! పడుకుని నిద్రపోవడానికి ఇదేమైనా సత్ర మనుకున్నావా? బిల్లుగూడా కింద పారేశావే! ఏదీ డబ్బు?'

దర్శించడానికి ఒక రసవత్తరమైన సన్నివేశం తయారై పోయినట్టు ఇంతలో నా చుట్టూ పదిమంది వ్యక్తులు ప్రోగై పోయారు.

'ఏ వూరయ్యా నీది ? బుద్ధుండనక్కర్లా ?'

'మళ్ళీ పెద్దమనిషల్లే ఉన్నాడు చూడ్డానికి !'

'చూస్తారేమండీ ! నాలుగంటించక....'

'పోలీసుల్ని పిలిపించకపోయారా ?'

'మాట్లాడ దేమండీ మొద్దు పీనుగ !' మీరు కోపంతో రుసరుసలాడి పోతున్నారు.

నాకు ఏడుపొచ్చింది. ఒక్కొక్క సందర్భంలో ఏడవడానికి, నవ్వడానికి అట్టే తేడా ఉండదంటారు, ఏడుప్పు నెలాగో దిగమింగేశాను. ఆ పనిలో కృత కృత్యుడినైన తర్వాత బిగ్గరగా గొంతెత్తి నవ్వాలనిపించింది.

'శాంతం. శాంతం. అయ్యా ప్రొప్రయిటరు గారూ ! శాంతించండి. డబ్బిచ్చి భోజనం చేయడం, తిన్నవాటికి డబ్బు చెల్లించడం — ఇది హోటల్లో మామూలు రూలు. ఒప్పుకుంటాను. కానీ మామూలు పరిస్థితి కాదు, సార్, ఇది. ఎమర్జెన్సీ ! ఆకలి పొట్ట దగ్గర అన్ని నియమాలూ పెనుమంటలో గడ్డిపోచలు. మునుపటి కొకసారి యిలాగే ఒక విషమ పరిస్థితి దాపురిస్తే, విశ్వామిత్రుడనే మహర్షి కుక్కమాంసం తిన్నాడట — అదీ దొంగిలించి. తప్పుకోండి సార్ ! తప్పుకోండి ! ఎమర్జెన్సీ ఏర్పడకుండానే ఉండాలి. ఏర్పడిందా.... మీ బోడి రూల్సు సుడిగాలిలో ఎండుటాకుల్లా కొట్టుకుపోతాయి' అని చెప్పదలచుకున్నాను. కానీ చెప్పలేదు. ఇప్పుడు చెప్పేశానుగదండీ ? సెలవు.

చిత్తగించవలెను,
డొక్కా జోగిరాజు.''

ఉత్తరం చదివి తల పైకెత్తారు ప్రొప్రయిటరుగారు,

''సార్ ! మీ కో మనియార్డరుందండీ — ఏడు రూపాయలా ఇరవై ఐదు పైసలకు'' అన్నాడు పోస్టుమేన్.